

Jabatan Alam Sekitar
Department of Environment
**Kementerian Tenaga, Sains, Teknologi,
Alam Sekitar & Perubahan Iklim (MESTECC)**
Aras 1 - 4, Podium 2 & 3, Wisma Sumber Asli
No. 25, Persiaran Perdana Presint 4
62574 PUTRAJAYA
MALAYSIA

Tel 03-8871 2000
Faks 03-8889 1040 / 8888 9987 (Pentadbiran)
03-8888 2693 (Integriti)
03-8888 4151 (Udara)
03-8889 1042 (Komunikasi Strategik)
03-8889 1045 (Penilaian)
03-8888 4070 (Air & Marin)
03-8888 0067 (Penguatkuasaan)
03-8888 9964 (Teknologi Maklumat)
03-8888 6120 (Bahan Berbahaya)
03-8889 1973/1975 (Bilik Operasi)
Laman Web : www.doe.gov.my

Rujukan Kami: JAS 50/013/301/044 Jld. 3 (9)

Tarikh: 28 September 2018

Pengarah
Bahagian Pengurusan Banjir
Jabatan Pengairan dan Saliran
Jalan Sultan Salahuddin
50626 KUALA LUMPUR

Tuan,

**BIDANG RUJUKAN (TERMS OF REFERENCE, TOR) BAGI CADANGAN
PROJEK PEMBANGUNAN LEMBANGAN SUNGAI BERSEPADU SUNGAI
(PLSB) SUNGAI KEMAMAN, KEMAMAN, TERENGGANU**

Saya dengan hormatnya diarah merujuk kepada perkara di atas. Dokumen Bidang Rujukan yang dikemukakan oleh pihak tuan melalui Juruperunding Ecotone Worldwide Sdn. Bhd. melalui surat bertarikh 17 Ogos 2018 yang diterima pada 17 Ogos 2018 adalah berkaitan.

2. Setelah menyemak dan meneliti TOR bertajuk Projek Pembangunan Sungai Bersepadu Sungai Kemaman, Kemaman, Terengganu sukacita dimaklumkan bahawa TOR bagi cadangan projek di atas **DISAHKAN** dan tertakluk kepada semua skop kajian di dalam TOR, ulasan agensi teknikal, ulasan panel pakar, lain-lain perkara/kajian yang mungkin diperlukan dan diambilkira di peringkat kajian EIA kelak serta perkara-perkara berikut:-

- a) Kajian EIA bagi cadangan projek ini hendaklah memberikan penekanan kepada 3 komponen utama kajian iaitu air, udara dan pengurusan sisa dan dijalankan secara kuantitatif, komprehensif serta langkah-langkah kawalan pencemaran yang dicadangkan juga perlu dijelaskan dengan spesifik dan terperinci bagi isu-isu kritikal yang dikenalpasti.

"Pemuliharaan Alam Sekitar, Tanggungjawab Bersama"
"Environmental Conservation, Our Shared Responsibility"

- b) Laporan *Land Disturbing Pollution Prevention and Mitigation Measures (LD-P2M2)* hendaklah disediakan mengikut *Guidance Document for The Preparation of the Document on Land Disturbing Pollution Prevention and Mitigation Measures (LD-P2M2)*;
- c) Kajian impak dan langkah-langkah kawalan yang merangkumi perkara-perkara berikut:
 - (i) Langkah kawalan pencemaran untuk mengurangkan impak hakisan dan kelodakan kepada air sungai semasa kerja-kerja pembukaan tanah, kerja-kerja pembinaan dan sistem perparitan.
 - (ii) Zon penampakan dengan kawasan penerima sensitif seperti kediaman berpenduduk, badan air dan lain-lain hendaklah dikenalpasti dan diberi perhatian utama semasa kerja-kerja perancangan dan pembinaan projek bagi memelihara keadaan yang lestari dan pelaksanaan langkah-langkah kawalan pencemaran yang berkesan.
- d) Kajian garisdasar hendaklah berdasarkan keadaan semasa di tapak yang merupakan penerima sensitif sedia wujud dan dari data-data sediaada (*process develop from the primary and secondary data*). Jangkaan impak perlu mengambilkira *worst case scenario (no control)* dan keadaan cuaca terburuk (*low flow* atau banjir);
- e) Stesen pemantauan air sungai bagi kajian garisdasar perlu disediakan di lokasi-lokasi berhampiran stesen pemantauan air sungai sediaada.
- f) Maklumat dan data yang digunakan di dalam kajian EIA perlulah terkini (*current data*) dan mengambilkira keperluan penggunaan data-data sepanjang tahun kebelakangan sebagai perbandingan;
- g) Setiap penemuan dari kajian impak alam sekitar yang dijalankan hendaklah mempunyai cadangan/pelan langkah kawalan dan kaedah langkah kawalan tersebut dilaksanakan untuk memastikan tiada impak alam sekitar terhadap garisdasar dan keadaan sediaada; dan
- h) Berdasarkan arahan terkini, pelaksanaan projek ini hendaklah mengambilkira semua keperluan dan kehendak agensi-agensi

yang berkaitan, dan perkara tersebut hendaklah dinyatakan di dalam Laporan EIA dan dikemaskini di dalam dokumen EMP.

3. Sehubungan itu, pihak tuan boleh meneruskan kajian bagi penyediaan Laporan EIA dengan mengambil kira perkara-perkara di atas. **Kajian dan laporan EIA yang disediakan juga perlu mengikut garispanduan *Environmental Impact Assessment Guidelines in Malaysia 2016* yang diterbitkan oleh Jabatan Alam Sekitar.** Pihak tuan diminta supaya merujuk portal *Enviro Knowledge Management Centre* (EKMC) di <https://enviro.doe.gov.my>.

4. Dimaklumkan bahawa Laporan EIA yang lengkap bagi semua Laporan EIA yang sedang dinilai perlu dipaparkan di laman web rasmi Jabatan ini. Oleh yang demikian, sesalinan CD yang mengandungi 'soft copy' Laporan EIA berkenaan (format pdf) hendaklah dikemukakan kepada Jabatan Alam Sekitar Ibu Pejabat. Di samping itu, Ringkasan Eksekutif dalam bentuk 'soft copy' juga hendaklah dikemukakan secara berasingan dengan 'soft copy' Laporan EIA untuk tujuan paparan di laman web rasmi Jabatan ini. Selain daripada ringkasan isu dan keputusan kajian, kandungan Ringkasan Eksekutif hendaklah juga mengandungi perkara-perkara berikut:-

- *Name/title of Project*
- *Name of the Project Proponent*
- *Name of the EIA Consultant (firm)*
- *Location of the project (including where applicable, coordinates, lot numbers, mukim and district name)*
- *Relevant maps showing project location and sensitive receptors*
- *Summary of impacts, mitigating measures and implementation method*

5. Pihak tuan juga hendaklah mengemukakan semua data mentah (*raw data*) yang digunakan sebagai input di dalam kajian EIA, dalam bentuk 'hard copy' di dalam 'EIA Main Report' atau sebagai apendiks. Manakala sesalinan CD yang mengandungi 'soft copy' data berkenaan hendaklah dikemukakan kepada Jabatan Alam Sekitar Ibu Pejabat. Hanya analisa yang dijalankan oleh makmal yang mempunyai Sijil Akreditasi (SAMM) diterima di dalam kajian EIA dan keputusannya hendaklah dimasukkan ke dalam Laporan EIA.

6. Jabatan ini juga ingin menarik perhatian pihak tuan bahawa pengesahan ke atas Bidang Rujukan ini hanya sah diterima pakai dalam tempoh **satu (1) tahun dari tarikh surat ini dikeluarkan dan akan terbatal sekiranya Laporan EIA tidak dikemukakan dalam tempoh tersebut.**

Sekian, dimaklumkan.

“BERKHIDMAT UNTUK NEGARA”

Saya Yang Menjalankan Amanah,

(ROHIMAH BINTI AYUB)

b.p. Ketua Pengarah Alam Sekitar

s.k:

- i. Pengarah Urusan
Ecotone Worldwide Sdn. Bhd.
Suite 912, Block A, Kelana Centre Point
3, Jalan SS 7/19, Kelana Jaya
47301 PETALING JAYA, SELANGOR
(u.p.: Dr. Nather Khan Ibrahim)

Tel: 03-78064640
Faks: 03-78064650

- ii. Pengarah
Jabatan Alam Sekitar Negeri Terengganu
Wisma Alam Sekitar Off Jalan Sultan Omar
20300 KUALA TERENGGANU, TERENGGANU

Tel: 09-6261044
Faks: 09-6226877

- iii. Fail

LAMPIRAN 1

SENARAI SEMAK BAGI PEMATUHAN KE ATAS “TOR”

Bil.	Perkara (item) dalam “TOR” (sila nyatakan)	Rujukan Dalam Laporan EIA (sila nyatakan bab dan mukasurat yang terlibat)	Ulasan JAS (kosongkan)